

RUSELØKKAMODELLEN - SAMARBEIDSLÆRING

«Opplæringsens personale skal fungere i et fellesskap som deler ansvaret for elevenes utvikling.» (Læreplanverket for den 10-årige grunnskole, s 34.)

Ruseløkkamodellen ble utviklet tidlig på 80-tallet og innført på hele skolen 1986. Den er videreutviklet i tråd med Kunnskapsløftet og ny vurderingsforskrift (2009). Modellen er forpliktende. Den praktiseres, vedlikeholdes og utvikles av alle skolens lærere. Nye læres opp i modellen. Intensjonen med dette orienteringsheftet er at nye lærere kan starte sin orientering om skolens arbeidsformer og organisering, og at det kan være et grunnlagsdokument for vedlikehold og videreutvikling av gode rutiner ved skolen.

***Læring, trivsel og utfordringer
hver dag.***

BARNETRINN OG UNGDOMSTRINN

Barnetrinnet:

- Hvert klassetrinn er delt i to paralleller.
- Hver klasse har sin kontaktlærer
- De to kontaktlærerne samarbeider tett om ukeplaner, årsplan og felles planer for trinnet. Begge klassene deltar i de samme aktiviteter/ ekskursjoner etc.. Årsplanen deles ut til foreldrene hver høst.
- Lærerne på teamet er forpliktet til samarbeid om både faglige, tverrfaglige og sosiale oppgaver. Dette for å sikre en variert og helhetlig undervisning, både faglig og sosialt.
- Elevene sitter parvis sammen med sin læringspartner gjennom hele året.
- Læringsparene bytter normalt hver 14 dag.

Ungdomstrinnet:

- Hvert klassetrinn er delt i tre paralleller.
- Omlag to femtedeler kommer fra Bygdøy skole, to femtedeler fra Ruseløkka og en femtedel er elever som kommer fra ulike skoler og kommuner
- En del av disse undervises på Ruseløkka skole i samarbeid med Operaens ballettskole.
- 6-9 lærere har ansvaret for undervisning på trinnet. Disse lærerne jobber normalt i samme **team**. Et mål er at teamets lærere dekker all undervisningen på trinnet
- Teamet legger årsplan og felles planer for trinnet. Alle tre klassene har den samme årsplanen og deltar i de samme aktivitetene. Elevene er delaktige i en del av årsplanleggingen. Årsplanen deles ut til foreldrene hver høst.
- To lærere deler kontaktlæreransvaret for en klasse, eller tre lærere ansvaret for to klasser. Målet er at hver lærer skal maksimalt ha 20 kontaktelever.
- Lærerne på **teamet** er forpliktet til samarbeid om både faglige, tverrfaglige og sosiale oppgaver. Dette for å sikre en variert og helhetlig undervisning, både faglig og sosialt.
- Elevene i hver klasse deles inn i basisgrupper på omlag 4 elever (to læringspar).
- Hver basisgruppe har sin egen gruppeleder, og dette ansvaret går på omgang.
- Lærerne setter sammen nye basisgrupper ca.4-6 ganger i året.

LÆRERNES MØTEPLASSER

Innholdet i fellestiden bestemmes i skolens plangruppe med medbestemmelse for det pedagogiske personalet. Skolens plangruppe består av ledelsen og lederne for lærerteamene.

Fellesmøter Alle	Ungdomstrinnet 8. – 10.kl.	Barnetrinnet 1.-4.kl. og 5.-7.kl.
<p>Fellestid- pedagoger Her samles alt pedagogisk personale annenhver tirsdag på skolen rundt felles problemstillinger, viktig felles informasjon og kompetanseheving.</p> <p>Eksempler: *Oppstart av satsninger *Foredrag eller kurs av faglig interesse for hele det pedagogiske personalet. *Arbeid for et godt læringsmiljø og elevmedvirkning *Endringer i lovverk eller økonomiske rammer for undervisningen og skole *Elevenes læring, resultater og funn relevant for et samlet pedagogisk personale *Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS) *Informasjon fra Driftsstyret, Foreldrenes Arbeidsutvalg (FAU) og MBU</p> <p>Mer rutinepreget informasjon og orientering legges systematisk ut i OneNote eller SharePoint, Alle må jevnlig sjekke hva ledelsen og plangruppa legger ut her.</p> <p>Klubbmøter Holdes ca.en gang per måned.</p>	<p>Team Teamet legger årsplan og leder klassetrinnet fra uke til uke. Teamet tar tak i muligheter og utfordringer i elevgruppa og er en aktiv innspiller til plangruppe og ledelse. Teamet er med i å utvikle skolen.</p> <p>Andre viktige teamsaker * Informasjon fra og til ledelsen * Utvikle og lede flerfaglig prosjekter * Basisgruppene og Ruseløkkamodellen * Det sosiale miljøet * Elevmedvirkning * Elevgjennomgang og elevsaker * Orden og adferd * Organisere turer og besøk</p> <p>Teamleder sørger for innkalling og referat, som publiseres på fellesområder.</p> <p>Ungdomsstrinns møter Et forum for diskusjon og erfaringsdeling på tvers av undervisningstrinn og fag. Her diskuteres hvordan ungdomstrinnet skal møte viktige felles begivenheter, utfordringer og endringer. Trinnmøter avholdes normalt flere ganger i semesteret</p> <p>Ungdomsstrinns møter i ulike satsinger Her møtes faglærere innenfor eller på tvers av undervisningstrinn og de er organisert i satsinger; skrivning, regning og sosial kompetanse. Aktuell faglitteratur og pedagogiske/didaktiske problemstillinger diskuteres, likeledes endringer i læreplan og eksamen. Det deles erfaringer fra egen undervisning og fra kurs og konferanser. Behov for nye læremidler drøftes. Større felles undervisningsopplegg på trinnet utformes.</p> <p>Karakter møte Det holdes et møte per semester. Termin- og standpunkt karakterene fastsettes.</p>	<p>Team og trinn Annenhver uke har teamene møter som ledes av teamlederne. I dette møte forberedes saker til plangruppemøtet samme uke og saker fra plangruppemøtet tas opp.</p> <p>Ellers tilsvarende som for trinnmøtet på ungdomstrinnet.</p> <p>Barnetrinns møter Her møtes faglærere innenfor eller på tvers av undervisningstrinn, organisert i satsinger som; skrivning/ lesing, regning og sosialkompetanse. Aktuell faglitteratur og pedagogiske/didaktiske problemstillinger diskuteres, likeledes endringer i læreplan og eksamen. Det deles erfaringer fra egen undervisning og fra kurs og konferanser. Behov for nye læremidler drøftes. Større felles undervisningsopplegg på trinnet utformes.</p>

TANKENE BAK RUSELØKKAMODELLEN

«Opplæringens mål er å ruste barn, unge og voksne til å møte livets oppgaver og mestre utfordringer sammen med andre. Den skal gi hver elev kyndighet til å ta hånd om seg selv og samtidig ha overskudd og vilje til å stå andre bi.»

Slik innledes Læreplanen for den 10-årige grunnskolen. Dette er også utgangspunktet for undervisningsmodellen på Ruseløkka. Vi ønsker elever som tar ansvar for både seg selv og andre, som tenker mer kollektivt enn individualistisk, som er inkluderende og viser toleranse for ulikhet av alle slag. Det forebygger mobbing, vold og rasisme. Et trygt læringsmiljø med tilhørighet for alle, er en forutsetning for elevenes læring. Utvikling av samarbeidsevner og lederegenskaper forbereder også elevene på det moderne arbeidsliv.

Læring som sosial prosess

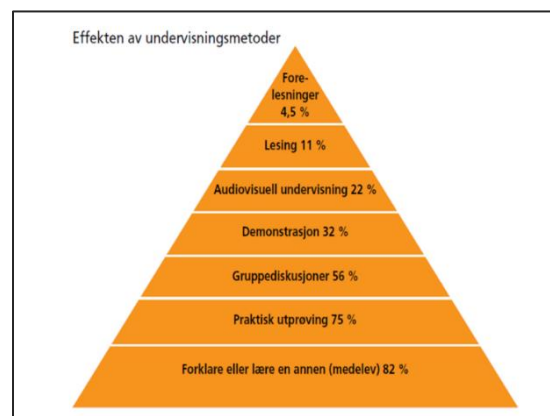
«Lærere er ledere av elevenes arbeidsfelleskap. Framgang avhenger ikke bare av hvordan lærerne fungerer i forhold til hver av elevene, men også av hvordan de får elevene til å fungere i forhold til hverandre. I et godt arbeidslag hever deltakerne kvaliteten på hverandres arbeid.» Læreplanverket, side 33

På Ruseløkka skole er hver elev plassert sammen med en medelev (barnetrinn) eller i en gruppe medelever (ungdomstrinn). Dette gir den enkelte trygghet, tilhørighet og mulighet for å bli hørt og sett. Lærerne styrer sammensetning og plassering

Elevene lærer mer av å samarbeide enn ved å arbeide alene og kun bli veiledet av lærere. De slipper å vente på tur for å få veiledning. Det er lettere å komme fram med usikkerhet, spørsmål, egne tanker og ideer i en liten gruppe. Målet er at stille, passive elevene blir mer aktive. Det er vanskelig å distansere seg fra opplærings situasjonen og det forplikter elevene.

Figuren til høyre er hentet fra Dochy m.fl. 2002.

Mens forelesninger er en relativt lite effektiv undervisningsform i grunnskolen, gir det å forklare eller lære bort noe til en annen stor gevinst. Ruseløkkamodellen bidrar til at elevene er aktive gjennom hele læringsøkta for å hente opp forkunnskap, reflektere over det de lærer og medvirke til andres læring.

Tid til å tenke

«Den viktigste av alle pedagogiske oppgaver er å formidle til barn og unge at de er i stadig utvikling, slik at de får tillit til egne evner.» (Læreplanverket, side 32)

Organiseringen av undervisningen på Ruseløkka har opphav i Vygotskys sosiokulturelle læringsteori. Læring skjer gjennom bruk av språket, interaktivitet, dialog og deltakelse i sosial praksis. Elevene må settes i stand til å løse problemer, stille hypoteser, observere, tolke, trekke slutninger, vurdere og presentere resultatene. De må få bruke kunnskapene i en ny situasjon, framlegge synspunkter og nye kunnskaper overfor en direkte mottaker. Det er ikke bare læreren som er mottaker, men også de andre elevene. De må kunne samarbeide, organisere seg selv i samarbeid med andre og kunne lede seg selv og andre.

IGP (Individ- Gruppe (Par)- Plenum

Det er viktig at den enkelte elev forpliktes til selv å reflektere over egen læring. Etter individuell refleksjon, oppgaveløsning eller lignende har eleven forutsetning for å delta i par- eller gruppediskusjoner.

Par- og gruppediskusjoner gir rom for at hver enkelt får delt egne tanker og får tilbakemelding. Det er viktig at samarbeidet er strukturert slik at alle får taletid, og at deltakeren vet hvilke rammer samarbeidet har. Par- og gruppearbeid er prosesser som skaper kollektiv kunnskap; eleven utvikler ny forståelse basert på egen kunnskap.

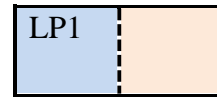
Når læreren så tar opp ulike problemstillinger, spørsmål og lignende skal alle ha forutsetninger for å svare. Det er ikke nødvendig at alle høres, og læreren kan peke ut hvem som svarer uten at eleven har vist at de ønsker å svare med en hånd i været (ispinner kan brukes for å trekke hvem som skal svare, evt. får gruppelederen denne rollen).IGP kan brukes i starten av en time når forkunnskaper skal hentes frem, underveis i læringsøkta eller når en time skal oppsummeres.

Undervisningsmodellen på Ruseløkka skal fremme:

- Tilhørighet, samhold og trygghet
- Samarbeid
- Godt klassemiljø
- Personlig sikkerhet, menneskelig modning og vekst
- Konfliktløsning
- Forebygge mobbing, vold og rasisme
- Medvirkning i og ansvar for egen læring
- Faglig trening og utvikling
- Bruk av språket.
- Øvelse i møte- og diskusjonsteknikk
- Gi rom for divergent tenkning
- Demokratisk opplæring
- Lederkunnskap (Gruppelederrollen)
- Integrering av gutter og jenter og av elever med ulik bakgrunn

LÆRINGSPARTNERE PÅ BARNESKOLEN

Elevene på barneskolen sitter i læringspar, med en læringspartner i alle fag fra og med 1. klasse. En læringspartner er en medelev som elevene;

- er sammen med en viss periode
- hjelper eller får hjelp av
- gir eller får tilbakemeldinger til/fra
- inspirerer og motiverer
- oppmuntrer og er positiv til
- diskuterer med
- blir godt kjent med

Klasserommet organiseres slik at elevene sitter ved siden av hverandre. Ettersom skolen ønsker at elevene skal erfare elevenes ulike faglighet, ideer og personligheter, er det en fordel at partnerne er tilfeldige. Det første året bør man ikke ha samme partner to ganger, og de påfølgende årene ikke mer enn to ganger pr. år. Varighet for hvor lenge paret jobber sammen bør være likt hver periode, slik at ordningen oppleves som rettferdig.

Etter et par uker er det tid for å bytte læringspartner. Elevene har vurdert forrige periode og står klar med sekken på ryggen langs veggen, bak i klasserommet eller på gangen.

Slik bytter vi læringspartner på Ruseløkka

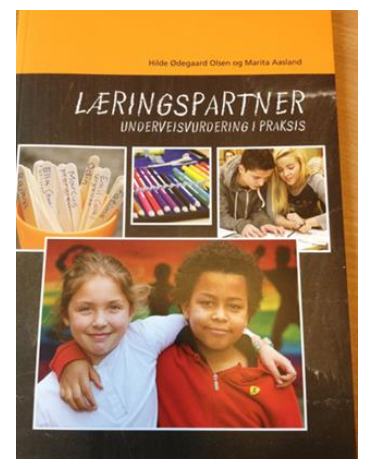
1. Ved hvert bytte og første gang elevene skal settes sammen, er det viktig at læreren minner elevene på at kroppsspråket skal være nøytralt når elevene får ny partner. Det er ikke lov å bryte ut "Yes!" eller "No!"
2. Læreren trekker to nye elever som skal sitte sammen og viser hvilke pulter disse to skal sitte på. Elever som har behov for en fast plass kan ha det, men skal likevel bytte partner like ofte som øvrige elever.
3. Når alle er på plass sier læreren; "Snu deg mot læringspartneren, rekk frem høyre hånd og si; "det skal bli hyggelig å være den nye læringspartneren din. "Læreren demonstrerer starten på samarbeidet.
4. Elevene kan så fortelle om hva som gikk bra i forrige læringsperiode (konstruktive tilbakemeldinger), hvilke ønsker elevene har for denne perioden eller lignede. For eksempel; " jeg er god til å lytte, men skal prøve å hjelpe til mer"/ two stars and one wish.
5. Sørg for at elevene får en god start med denne partneren og gi for eksempel rom for at de kan snakke et minutt om seg selv eller sine fritidsinteresser.

Lag eller gjennomgå kriterier for en god læringspartner

Som vedlegg finnes en mal for hvordan du kan lage en plakat sammen med klassen for hvilke kriterier som er viktige for læringspartnere. Kriteriene bør tilpasses trinn.

De viktigste kriteriene bør handle om; Se, høre, dele, hjelpe, positiv.

Oversikt over kriteriene i hver klasse skal henge som oppslag

KLASSEROM PÅ BARNETRINNET

OPPSLAG TIL KLASSEROMMET (Her kan gruppebordene flyttes, slik at det passer med kartet i ditt rom)

Klasserom	LP6			LP10
LP1		LP7		LP12
LP2		LP8		LP13
LP3		LP9		LP14
LP4		LP10		LP15
LP5				
Kateter				

BASISGRUPPER PÅ UNGDOMSSTRINNET

Etter at elvene har jobbet i læringspartnere på barneskolen starter de med en basisgrupper på ungdomsskolen. Dette er formelle, lærerstyrte smågrupper på normalt fire elever (to læringspar). Første gang settes gruppene sammen på grunnlag av informasjon om elevene fra barnetrinnet. Sammensetningen endres så 4-6 ganger i året, oftest i åttende klasse. Gruppesystemet brukes i alle fag, i flerfaglig prosjektarbeid og på turer og ekskursjoner. Gruppene fungerer også som ordenselever etter tur, en uke av gangen.

Plassering og rulling

Gruppene plasseres skrått inn mot kateteret, se klassekartet i side 12. Slik blir det god avstand mellom gruppene, og elevene får best mulig utsyn til tavle og projektor. Gruppelederens plass er lengst bort fra kateteret og inn mot veggen. Da vet enhver lærer som kommer inn i klassen hvem gruppelederen er.

Hver fjortende dag får gruppa ny leder. Det foregår ved at avtroppende gruppeleder flytter seg en plass med klokka. Alle de andre elevene på gruppa roterer en plass i samme retning. Dermed sitter neste elev på gruppelederplassen. På den måten får alle elever erfaring med å være gruppeleder.

Kriterier for sammensetningen av gruppene

Lærerne bestemmer sammensetning av gruppene. Disse kriteriene er mye brukt:

- Mest mulig lik fordeling av kjønn
- Mest mulig lik fordeling av elever fra Bygdøy, Ruseløkka og andre skoler
- Urolige elever spres
- En flink elev skal ikke dra lasset. Alle bør ha minst en faglig støttespiller
- En blanding av faglig sterke og mer usikre elever
- Prøve å få til at alle har vært på gruppe sammen en gang i løpet av ungdomsskolen
- Elever som har det ekstra vanskelig, gis gode støttespillere

Forming, storming and performing

Gruppesammensetningen skal *vare*. Samarbeidsproblemer utløser veiledning av lærer, ikke bytte av gruppe. Det er normalt at gruppen vil gå igjennom en fase med uro og konflikter før den enkelte finner sin plass og sin form, og samarbeidet fungerer optimalt. Dette er en viktig del av opplæringen til å fungere i samfunns- og arbeidsliv.

Gruppelederrollen

Alle elever får ledertrening gjennom å være gruppeleder. Oppgavene er blant annet disse:

- Sette i gang læringsaktiviteter etter lærers instruksjoner
- Passe på at ordet går rundt og at alle elever er faglig aktive. Starte runden med eget innlegg dersom gruppa skal jobbe sammen, eller sørge for at begge læringsparene får komme med sine bidrag.
- Dele ut og samle inn utstyr, undervisningsmateriell og oppgaver
- Sette materiell til fraværende elever i gruppas ringperm i klasserommet
- Sørge for orden og at pultene står riktig i dagens løp og rydding ved dagens slutt
- Styre leksehøring og diskusjoner på gruppa. Referere gruppas meninger
- Lede gruppa på utflukter, holder styr på fravær, utstyr, billetter og oppgaver
- Elever med ekstra vansker kan få hjelp av medelever i sin ledelse av gruppa

Bytte av gruppeleder og grupper

Gruppelederbytte foregår i regi av kontaktlærerne, til fast tid. Da evalueres lederens og gruppas funksjon. Det er viktig at fokus for evalueringen varierer. Noen eksempler:

- Hva som har vært bra og hva som kunne vært gjort bedre i perioden.
- Trekke fram en situasjon der gruppa har fungert god sammen. Hva gjorde den god?
- Hvordan fungerer gruppa i matematikktimene?
- "Dette vil vi bli flinkere i neste periode!"

Også formen bør variere mellom samtaler i gruppa, utfylling av spørreskjema eller individuell logg til læreren. Elevene kan gjøre evalueringen elektronisk, på It's Learning

Viktige variasjoner

Hvis gruppelederen er syk, er vikaren gruppelederen fra forrige periode. Alle ruller med klokka ved gruppelederbytte, så den innbyrdes plassering av elevene holdes intakt. Faglærer kan av og til finne det hensiktsmessig at to elever som ikke sitter side om side samarbeider.

Hvordan styrke gruppelederen og gruppesamarbeidet?

- Gi gruppelederen ansvar og autoritet, følg modellen
- Gi hyppige tilbakemeldinger på gruppeleder og gruppes funksjon
- Gi enkle utfordringer i starten, for la gruppa ta stilling til et konkret faglig spørsmål
- Gi veiledning og støtte ved samarbeidsproblemer og konflikter
- Ha gjerne Quiz, Kahoot eller andre former for gruppekonkurranse
- Gjennomfør sosiale leker i gruppene og gruppene i mellom
- La gruppene forberede underholdning eller velferdstiltak for de andre gruppene

Elevrollen

Basisgrupperet systemet legger grunnlag for en mer aktiv elev i samspill med andre elever.

- Aktiv
- Arbeidende
- Kommuniserende (presentere, respondere, lytte, respektere, vurdere)
- Ansvarlig
- Organiserende/planleggende
- Kreativ
- Med innflytelse på undervisning og egen læring

Lærerrollen

God klasseledelse innebærer en positiv og støttende relasjon til hver enkelt elev, gode strukturer, regler og rutiner, tydelige forventninger og motivering av elevene. Slik skapes et trygt og inkluderende klassemiljø.

Når elevene sitter i grupper, må det tenkes og planlegges annerledes enn der de sitter enkeltvis. Modellen gir helt andre og store muligheter til å skape variasjon. I en og samme undervisningstime er det mulighet til å veksle mellom individuell refleksjon, pararbeid, gruppediskusjon og klassesamtale flere ganger. Læreren legger til rette og veileder, heller enn å dosere. Læreren må bruke basisgruppene og må legge opp undervisningen slik at elevene lærer å arbeide i gruppe. Å bruke variasjonsmuligheten fremmer elevenes selvstendighet, felleskap og læring.

Prinsipper:

- Aktive elever kontra passive/mottagende
- Variasjon i arbeidsformer kontra forelesning og individuelt arbeid med oppgaver.
- Prosessorientert kontra fasitorientert
- Rom for å feile, takhøyde kontra jakt på riktige svar og frykt for å mislykkes
- Kreativitet kontra formalistisk
- Forståelse kontra innøving av operasjonelle ferdigheter
- Elever som søker sammenhenger kontra fragmentert kunnskap
- Ansvarlige elever kontra læreren som har alt ansvar
- Elevmedvirkning kontra elever uten innflytelse egen læring

Vurdering

Elevene skal ha individuell karakter. Det er den individuelle kompetanse som skal vurderes. Basisgruppas innsats eller evne til å samarbeide skal ikke trekke karakteren opp eller ned.

Basisgruppene er imidlertid velegnet for elevmedvirkning, også i vurderingsarbeidet. Gruppene kan for eksempel delta i å

- utforme oppgaver og vurderingskriterier utfra modelltekster og gode eksempler
- gi muntlig tilbakemelding på gruppepresentasjoner («Two Stars and a Wish»)
- gi tips og veiledning til andre gruppemedlemmer

Muntlige presentasjoner og eksamen

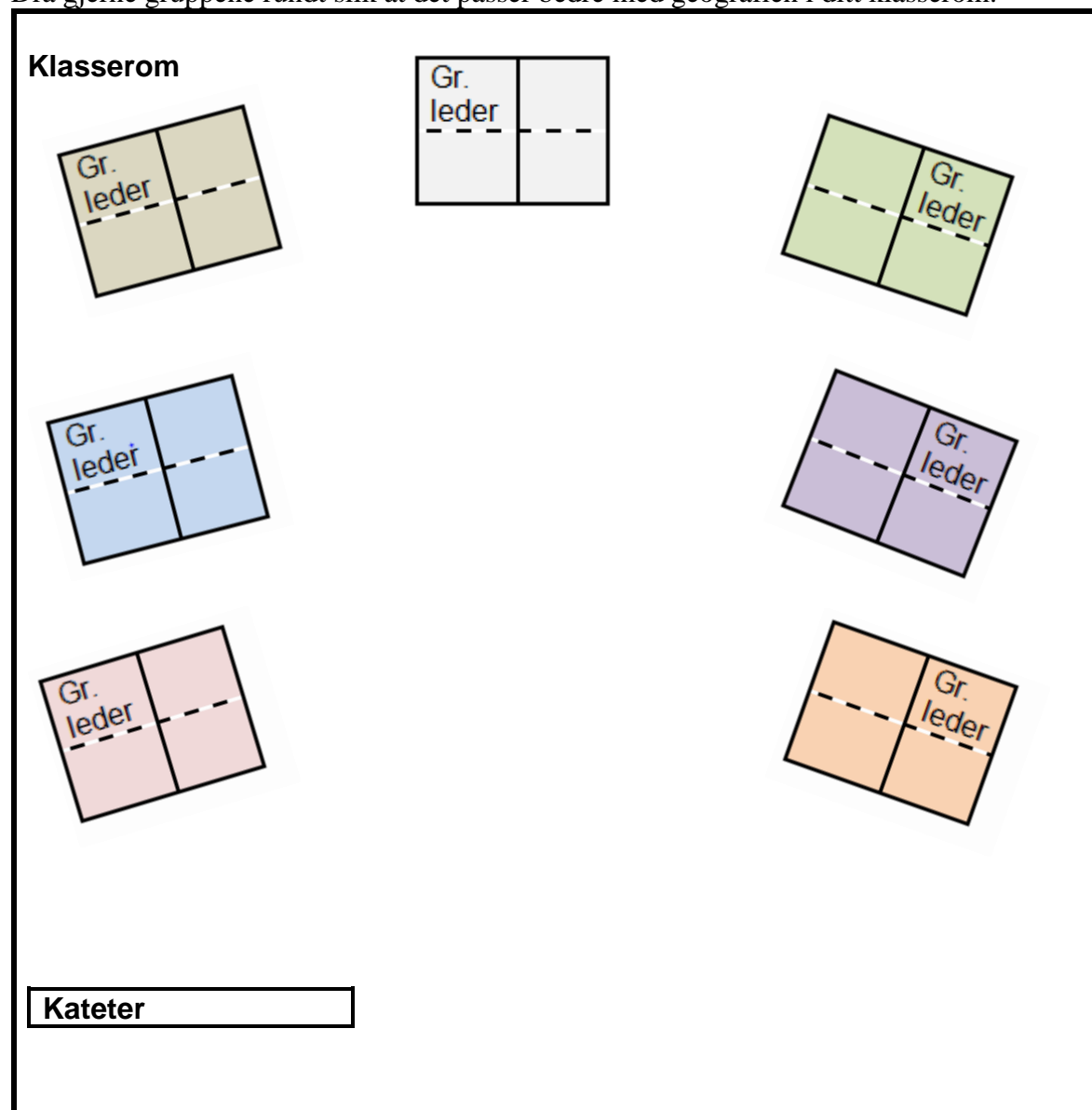
Elevene som kommer opp til eksamen i muntlig blir meldt opp som gruppe, og gjør det erfaringsmessig bra etter tre år med Ruseløkkamodellen. Elevene har fått god trening på muntlige ferdigheter og framlegging av fagstoff, de samarbeider og er kreative med faglig fokus.

Slik arbeider gruppene fram mot muntlig eksamen og andre muntlige presentasjoner:

- Gruppen arbeider samlet med problemstillingen. Den deles ikke opp i bruddstykker som settes ut til enkeltelever. Gruppas samlede kompetanse og løsningsforslag bidrar til økt utbytte for den enkelte
- Elevene holder en samlet presentasjon om emnet de har valgt eller fått tildelt. Det er en rød tråd gjennom hele presentasjonen.
- Deretter høres hver enkelt elev. Under denne høringen må eleven være forberedt på å kunne utdype det som ble presentert. Eleven må også være forberedt i andre deler av pensum i faget. Under eksamen foregår denne utspørringen individuelt
- Det er den individuelle høringen som utgjør vurderingsgrunnlaget. Hver enkelt elev må få god anledning til å vise sin kunnskap uavhengig av gruppesammensetning.

KLASSEROM PÅ UNGDOMSTRINNET

Dra gjerne gruppene rundt slik at det passer bedre med geografien i ditt klasserom.

VURDERING; EGENVURDERING OG MEDELEVURDERING

Det er særlig fire prinsipper som er sentrale i vurderingsarbeid som har til formål å fremme læring.

Elevers og lærlingers forutsetninger for å lære kan styrkes dersom de:

1. Forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem.

Elevene og lærlingene skal forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem. Da er mål, kriterier og kjennetegn viktig.

2. Får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen.
3. Får råd om hvordan de kan forbedre seg.

Tilbakemeldinger og råd om veien videre er viktig for elevenes og lærlingenes motivasjon og for at de kan justere egen læring

4. Er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling.

Når elever og lærlinger involveres i vurderingsarbeidet blir de mer klar over hva som skal læres og hvordan de lærer. Samtidig kan de ved hjelp av egenvurdering få et bilde av hvor de står i forhold til målene de skal nå.

Læringspartnere og basisgruppe er godt tilrettelagt også for at elever kan vurdere hverandre, men dette forutsetter at mål, kriterier og evt. kjennetegn på måloppnåelse for lav, middels eller høy måloppnåelse er kjent. Dersom elevene er med på å utvikle kriteriene eller kjennetegnene gir dette en mer aktiv deltakelse i læringsprosessen, noe som fører til mer læring. For å gi elevene forutsetning for å utarbeide kriterier eller kjennetegn så bør undervisningen bruke modelltekster, gode eksempler eller lignende.

EN GOR LÆRINGSPARTNER:

BASISGRUPPA FUNGERE GODT NÅR:
